

ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΕΝΤΜΟΝ ΖΑΛΟΥ

Η ΒΙΟΛΕΤΤΕΣ

Ἡ μεγαλύτερή μου εὐχαρίστησι, ὅταν ἤμουν μικρός, ἦταν νὰ τρυπῶν κρυφὰ στοὺς κήπους, πού βρισκό-

τουσαν κοντά στὴν ἐξοχικὴ ἑπαυλὶ μας. Μοῦ φαίνονταν ὅτι ἕνας δόλοκληρος κόσμος γεμάτος μυστήριον κρυβόταν πίσω ἀπὸ τοὺς ψηλοὺς φράχτες τους. "Ἐνας ἀπ' αὐ-

τούς τοὺς κήπους, ἀνῆκε στὸ γείτονό μας κ. ντὲ Νταμιέτ. Ἦταν γεμάτος ἀνθή, πού τὰ καλλιεργοῦσε ὁ ἴδιος καὶ ἡ βιολεττες τοῦ φημιζόνταν σ' ὅλη τὴν περιφέρειαν. Μὰ ὁ κηπουρὸς φύλαγε πάντα ἀγρυπνος κ' ἔτσι δὲν εἶχε κατορθώσει οὔτε μιά φορὰ νὰ πηδῶν τὸν φράχτη του καὶ νὰ γλυστρήσῃ στὸν ἀπαγορευμένο κήπο μὲ τὶς ὠραῖες βιολέττες.

Ὁ κ. ντὲ Νταμιέτ ἦταν ἕνας ψηλὸς γέρος μὲ μακρὰ μαλλιά καὶ γένεια. Δὲν δεχόταν κανένα στὴν ἑπαυλὶ του καὶ περπατοῦσε πάντα ὀλομόναχος καὶ αἰσιπηλὸς μέσα στὶς δεντροστοιχίες τοῦ κήπου του, φορώντας ἕνα ψηλὸ γκριζὸ καπέλλο. Οἱ γονεῖς μου τὸν ἔλεγαν γερο-παράξενο, γιὰτὶ δὲν ἤθελε νὰ ζῆσι ὅπως ὅλος ὁ κόσμος.

Μιά μέρα, κατάφερα ἐπὶ τέλους νὰ ξεγελάσω τὸν ἀγρυπνο κηπουρὸ καὶ νὰ τρυπῶν ἀπαρητητος στὸν κήπο τοῦ κ. ντὲ Νταμιέτ. Ὅταν προχώρησα ὡς στὸ σπίτι, εἶδα ἕνα ἀπὸ τὰ παράθυρα τοῦ ἰσογείου ἀνοιχτὸ. Κρύφτηκα πίσω ἀπὸ ἕνα μεγάλον δέντρο καὶ κούταξα μέσα. Εἶδα ἕνα δωμάτιον πλούσιον ἐπιπλωμένον. Πάνω τοῦ γκριζοῦ μάρμαρου ἕνος κομμοδίνου διέκριναν τὶς ὠραιότερες βιολέττες τοῦ κήπου μέσα σὲ Κινεζικὰ βάζα.

Ὁ κ. Νταμιέτ, πού βρισκόταν μέσα στὸ δωμάτιον αἰσιπηλὸς, ἄνοιξε ἕνα συρτάρι κ' ἔβγαλε ἕνα ἄσπρο δαντελλένιον φόρεμα, πού ὁ κείρος τὸ εἶχε κιτρινίσει. Κάθησε σὲ μιά πολυθρόνα καὶ τὸ πήρε στὰ γόνατά του, σάν νὰ ἦταν κανένα μικρὸ παιδί. Κάθε τόσο τὸ σήκωνε καὶ τὸ χάιδευε γλυκὰ κ' ἔπειτα ἔχωνε τὸ πρόσωπό του μέσα σ' αὐτό, μὲ τὰ μάτια γεμάτα δάκρυα.

Δὲν μποροῦσα νὰ καταλάβω τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτὰ καὶ μοῦ ἐρχόταν νὰ γελῶσα. Μὰ ἤθελα νὰ γελῶσα, γιὰ νὰ κρύψω τὸν φόβον πού ἔσφιγγε τὸ λαϊμό μου. Σὲ λίγο εἶδα τὸν κ. ντὲ Νταμιέτ νὰ σηκώνεται καὶ νὰ σταματᾷ μπρῶς σ' ἕνα πορτραῖτο, πού στέλιξε τὸν τοῖχον. Παρίστα-

νε μιά ὠραία γυναίκα μὲ ξανθὰ μαλλιά, πού ἔφεταν κυματιστὰ στοὺς ὤμους τῆς καὶ μὲ πρόσωπον παιδιᾶστικο καὶ σοδαρὸ συγχρόνως.

***

Μόνον μετὰ δέκα χρόνια ἔμαθα τὴν ἱστορίαν τοῦ κ. ντὲ Νταμιέτ. Πολὺ νέος εἶχε ἐρωτευθῆ καὶ παντρευθῆ μιά νέα, πού τὴν ἔλεγαν Ὀδέτη. Τὰ πρῶτα χρόνια μετὰ τὸ γάμον τοῦ πέρασαν εὐτυχισμένοι στὸν πύργον ὅπου ζῶσα τότε ὁ κ. ντὲ Νταμιέτ. Μὰ ἡ υγείαν τῆς νέας γυναικας κλονίστηκε καὶ γρήγορα τῆς παρουσιάσθη μιά δόξια νευρασθένεια, πού τῆς ἔκανε τὴ ζοῆ τῆς ἀνυπόφορη, ὡς ὅπου μιά μέρα τῆ βρῆκε ὁ ἀντρας τῆς κρεμασμένην ἐπὶ τὴν κάμαρά τῆς. Ἡ ἀπελπισία τοῦ κ. ντὲ Νταμιέτ ἦταν τὸση, ὡστε ἔζησε ἐπὶ τρία ὀλόκληρα χρόνια μέσα σὲ μιά ἀπόλυτη μοναξιά, χωρὶς νὰ δέχεται κανένα. Ὑστερα ταξίδευε μακρὰ γιὰ πολὺν καιρὸ, ὡς ὅπου, βαρυστημένος, γύρισε στὸν πύργον του, γιὰ νὰ μείνῃ ἐκεῖ γιὰ πάντα. Μοῦ εἶπαν ἀκόμη ὅτι, ἡ κυρία ντὲ Νταμιέτ ἀγαποῦσε πολὺ τὶς βιολέττες καὶ γι' αὐτὸ ὁ ἀντρας τῆς ἀφοσιώθηκε στὴν καλλιέργειάν τους. Ἐτσι τοὺς περισσότερους μῆνας τοῦ χρόνου, τὸ δωμάτιον, στὸ ὅποιον βρισκόταν τὸ πορτραῖτο τῆς Ὀδέτης, ἦταν στολισμένο μὲ θαυμάσιες βιολέττες. «Δὲν ξέρω γιὰτὶ ζῶ, ἔλεγε ὁ γέρος στὸν κηπουρὸ του, μὰ μοῦ φαίνεται πῶς κατὶ ἀκόμη ἔχω νὰ κῶν ἐδῶ κάτω. Τί; Δὲν ξέρω... Μὰ περιμένω».

***

Πέρασαν λίγα χρόνια ἀκόμη κ' ἔγιναν ἄντρας. Σπανίως ἐπήγαιναν στὴν παλιὰ ἐξοχικὴ ἑπαυλὶ μας καὶ ἡ ἀνάμνησι τοῦ κ. ντὲ Νταμιέτ εἶχε σβῶσει ὀλότελα ἀπὸ τὸ μυαλό του. Ἐνα καλοκαίρι πῆγα νὰ περάσω λίγους μῆνας κοντὰ στὴ θάλασσα καὶ γνώρισα μιά Παρισιανὴ οἰκογένειαν, πού εἶχε νοικιάσει μιά βίλλα στὴν ἀκροθαλασσιά. Ἡ μητέρα ἦταν χήρα κ' εἶχε δυὸ κόρες πολὺ χαριτωμένες. Ἡ μεγαλύτερη μάλιστα μοῦ ἄρεσε ἐξαιρετικὰ καὶ γρήγορα γινήκαμε φίλοι. Ἡ δὲς Ἀννέττα Νταρκαί-ἔτσι λεγόταν-ἦταν ψηλή, λυγρὴ, μὲ ξανθὰ μαλλιά καὶ μὲ

γαλανά ματία. Στὸ φέρισμό τῆς καὶ στὰ γοῦστα τῆς εἶχε κατὰ τὸ παλῆ, τὸ ξεχαμένο. Ἀγαποῦσε τὰ λουλούδια, τὰ μικρὰ ζῶα καὶ τοὺς φτωχοὺς. Ὅταν ἤμουν μαζὺ τῆς, μοῦ φαίνονταν ὅτι εἶχα κοντὰ μου κάποιο κορίτσι τὸ παλῆτο καιροῦ. Δὲν ἄργησα νὰ τὴν ἐρωτευθῶ καὶ τὸν χειμῶνα ἔγινε ὁ γάμος μας. Τὸ ἐπόμενο καλοκαίρι πῆρα τὴ γυναίκα μου νὰ περάσῃ λίγον καιρὸ στὴν παλιὰ μας ἐξοχικὴ ἑπαυλὶ.

Μιά μέρα, καθὼς περνοῦσαμε μπρῶς ἀπὸ τὸν πύργον τοῦ παλῆτοῦ μου φίλου κ. ντὲ Νταμιέτ, ἡ Ἀννέττα σταμάτησε μπροστὰ στὴν καγκελλόπορταν. Κούταξε τὸν ὀμορφον πύργον μὲ τὰ κατακόκκινα τοῦθλα καὶ πρὸ ποντὸς τῆς θαυμάσιες βιολέττες, πού φύτρωναν ἀναρίθμητες ἐκεῖ μέσα.

—Τί ὠραία λουλούδια! φώναξε. Δὲν μπορῶ νὰ μαζέψω λίγα; Δὲν ἤμουν παῖδαικά. Εἶχα γνωρίσει τὸν γείτονά μου καὶ ἤξερα ὅτι μποροῦσα νὰ μπῶ στὸν κήπον του, χωρὶς νὰ φοβῶμαι μὴ μὲ διώξῃ ὁ κηπουρὸς, ὅπως ἔκανε ἄλλοτε. Πέρασα μὴν καγκελλόπορταν καὶ κῶναμε λίγα βήματα μέσα στὸ πάρκον. Ὁ κ. ντὲ Νταμιέτ, φορώντας πάντα τὸ αἰώνιον γκριζὸ καπέλλο του, πόντιξε τὰ ἀνθῶ του καὶ δὲν μᾶς εἶχε ἀκούσει ὅταν μῆκαμε. Τὸν φώναξα. Σηκώθηκε καὶ ἔβηκαὶ στὸ γλωμὸ πρόσωπό του ζῶγραφιόσθηκε ἕνα ἀπεριγράπτον ἀίσθημα χαρᾶς, ἐκπλήξεως καὶ σχεδὸν τρόμου. Χλωμάσε ἀκόμη περισσότερον καὶ τὰ χέρια του ἄρχισαν νὰ τρέμουν. Τὸν ἄκουσα νὰ ψιθυρίζῃ:

—Ὀδέτη!... Ὀδέτη!...

Μὰ τὸ λίγο συνῆλθε καὶ προχωρώντας πρὸς τὴ γυναίκα μου, τῆ ῶτησε:

—Ποία εἶστε; Μὰ ποῖ εἶστε λοιπόν;

Τοῦ παρουσιάσα τὴν Ἀννέττα, καὶ φαίνονταν σάν νὰ μὴν ἀκούει τὰ λόγια μου. Ὑστερα, προσπαθώντας νὰ κατακινήσῃ τὴ συγκίνησή του, εἶπε:

—Σὰς ζητῶ συνωμῶν γι' αὐτὴ τὴν παράξενον ὑπόδοχον, εἰς τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἔβλεπα κάποια ὄπτασιαν. Μὲ συγχωρεῖτε, συμβαίνουσι τέτοιες συμπτώσεις...

Ἄμα τὸ εἶπα γελώντας τὸν σκοπὸ τῆς ἐπισκέψεώς μας, φώναξε ἀμέσως τὸν κηπουρὸν του. —Φρανσουά, τοῦ εἶπε, κόψε ὅλες τὶς βιολέττες καὶ πηγαίνε τες στὸ σπίτι τῆς κυρίας.

Ἐθέλησα νὰ διαμαρτυρηθῶ. Μὰ ἐκεῖνος σήκωσε τοὺς ὤμους του καὶ μοῦ εἶπε:

—Ἐλᾶτε, βὰ καταλάβετε!

Καὶ μὲ τράθηξε στὸ μικρὸ σαλονάκι, ὅπου τὸν εἶδα κάποτε, ὅταν ἤμουναι παιδικά. Ἄνοιξε τὰ παράθυρα καὶ ὠδήγησε τὴν Ἀννέττα μπρῶς τοῦ πορτραῖτο τῆς γυναικας του.

Ἐμεινα κατὰπληκτος. Μπροστὰ μου εἶχα δυὸ ἴδιες εἰκόνας: τὴ μιά ζωντανὴ καὶ τὴ ἄλλη ζῶγρασιωμένην. Τὸ ἴδιο βλέμμα, τὰ ἴδια μαλλιά, τὸ ἴδιο πρόσωπον, τὰ ἴδια χαρακτηριστικά... Χάρεις σὲ ποῖο θαῦμα, χάρεις σὲ ποῖο μυστήριον.

μπόρεσε ἡ φύσις νὰ πλάσῃ δύο φορὲς τὴν ἴδιαν γυναίκαν!...

—Νά! μᾶς εἶπε ὁ κ. ντὲ Νταμιέτ, τὸ πορτραῖτο τῆς γυναικας μου. Τὴν κλαῖω τριάντα χρόνια τώρα... Θὰ καταλαβαίνετε λοιπόν, κυρία μου, τὴν ταραχὴν μου καὶ τὴν ἐκπλήξιν μου, τὸν πόνον μου καὶ τὴν ἀγωνίαν μου. Πάρετε τὶς βιολέττες μου, ὅλες μου τῆς βιολέττες... Κανένας ἄλλος δὲν ἔχει περισσότερα δικαιώματα σ' αὐτὲς ἀπὸ σᾶς...

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρῶτο, βρῆκα τὸν κ. ντὲ Νταμιέτ νεκρὸν στὸ κρεβάτι του, λέξ καὶ περῆμε νὰ ξαναδῶ πρὶν νὰ πεθῶν, γιὰ τελευταία φορὰ καὶ μέσα σὲ ὅλη τὴν ἀνθῶν τῆς νεότητός τῆς, τὴ γυναίκα μου εἶχε τόσο ἀγαπήσει...

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΕΣ

Ἐὸ Κοραῆς εἶπε κάποτε:

—Δὲν μπορεῖ ποτὲ κανένας νὰ εἶνε εὐχαριστος σὲ ὄλους...

Ἐκτός ἀν εἶνε ζαχαρόπτητα!

***

Ἡ Ἱστορία, εἶνε φωνὴ νεκρῶν, ἡ ὁποία διδάσκει τοὺς ζωντανούς.

***

Τὰ χρόνια ὅταν περνοῦν, μᾶς κάνουν μὲν γέρους, μὰ συχνὰ ὄχι καὶ φρονιμούς.

***

Μὴν κακολογεῖτε ποτὲ τὸν ἑαυτὸ σας. Ἄρκοῦν γι' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα μερικοὶ ἀπ' τοὺς φίλους σας!